



Persónuvernd – Áskoranir og tækifæri hjá hinu opinbera

Hilmar Ingi Jónsson,
Persónuverndarfulltrúi Reykjavíkurborgar

Haut 2025
Skrifstofa Borgarstjóra og borgaritara



Menntun og helstu störf persónuverndarfulltrúans

Helsta menntun:

- Master í Lögfræði + Master í UTR

Helsta starfsreynsla:

- Framkvæmdarstjóri
- Sölustjóri
- Svæðisstjóri
- Ráðgjafi

Persónuverndarfulltrúi:

- Sogndal, Lærdal og Ardal
- Larvik
- Lillestrom
- Tolletaten
- Reykjavíkurborg



Persónuverndarfulltrúi Reykjavíkurborgar tilheyrir SBB

Persónuverndarfulltrúi stýrir málefnum persónuverndar

- veitir ráðgjöf um vinnslu og öryggi persónuupplýsinga
- gegnir samræmingarhlutverki og stuðlar að vitundarvakningu
- mótar stefnu og hefur yfirumsjón með persónuverndarmálum
- leiðir persónuverndarteymi Reykjavíkurborgar
- meðlimur kennslulausnaráðs SFS

Persónuverndarteymið

- Sérfræðingar í persónuvernd frá hverju sviði.
- Fundar a.m.k. mánaðarlega um helstu mál er snúa að persónuvernd

Leita skal beint til persónuverndarfulltrúa við

- MÁP
- Öryggisbresti
- **Starfsmaður persónuverndar**
 - Eitt stöðugildi sem heyrir undir persónuverndarfulltrúa



Áskoranir persónuverndar hjá hinu opinbera

Innan stofnunar

- Stjórnendur
- Yfirlit yfir vinnslu persónuupplýsinga
- Samræming
- Verkferlar
- “Innrás” Gervigreindarinnar (SFS og VEL)



Áskoranir persónuverndar hjá hinu opinbera

Utan stofnunar

- ESB – (Breytingar á leiðinni)
- Ríkisvaldið (Persónuvernd -Samtök íslenskra sveitarfélaga)
- Löggjöfin
- Vinnsluaðilar – Undirvinnsluaðilar
- BIG TECH



Dæmi – Löggjöfin – Vinnsluheimild GDPR

6. gr. Lögmæti vinnslu

1. Vinnsla skal einungis teljast lögmæt ef og að því marki sem a.m.k. eitt af eftirfarandi atriðum á við:
 - a) skráður einstaklingur hefur gefið **samþykki** sitt fyrir vinnslu á persónuupplýsingum sínum í þágu eins eða fleiri tiltekinna markmiða,
 - b) vinnslan er nauðsynleg vegna framkvæmdar samnings sem skráður einstaklingur á aðild að eða til þess að gera ráðstafanir að beiðni hins skráða áður en samningur er gerður,
 - c) vinnslan er nauðsynleg til **uppfylla lagaskyldu** sem hvílir á ábyrgðaraðila,
 - d) vinnslan er nauðsynleg til að vernda brýna hagsmuni hins skráða eða annars einstaklings,
 - e) vinnslan er nauðsynleg vegna verkefnis sem unnið er í **þágu almannahagsmuna eða við beitingu opinbers valds sem ábyrgðaraðili fer með**,
 - f) vinnslan er nauðsynleg vegna **lögmætra hagsmuna** sem ábyrgðaraðili eða þriðji aðili gætir nema hagsmunir eða grundvallarréttindi og frelsi hins skráða, sem krefjast verndar persónuupplýsinga, vegi þyngra, einkum þegar hinn skráði er barn.
- Ákvæði f-liðar fyrstu undirgreinar skulu ekki eiga við um vinnslu opinberra yfirvalda við störf sín.



Dæmi – Löggjöfin – Vinnsluheimild PVL

9. gr. Almennar reglur um heimildir fyrir vinnslu persónuupplýsinga.

Vinnsla persónuupplýsinga er því aðeins heimil að einhver eftirfarandi þátta sé fyrir hendi eftir því sem nánar er lýst í 6. gr. reglugerðarinnar:

1. hinn skráði hafi gefið samþykki sitt fyrir vinnslu á persónuupplýsingum sínum í þágu eins eða fleiri tiltekinna markmiða;
2. vinnslan sé nauðsynleg til að efna samning sem hinn skráði er aðili að eða til að gera ráðstafanir að beiðni hins skráða áður en samningur er gerður;
3. vinnslan sé nauðsynleg til að fullnægja lagaskyldu sem hvílir á ábyrgðaraðila;
4. vinnslan sé nauðsynleg til að vernda brýna hagsmuni hins skráða eða annars einstaklings;
5. vinnslan sé nauðsynleg vegna verks sem unnið er í þágu almannahagsmuna eða við beitingu opinbers valds sem ábyrgðaraðili fer með;
6. vinnslan sé nauðsynleg vegna lögmætra hagsmuna sem ábyrgðaraðili eða þriðji maður gætir nema hagsmunir eða grundvallarréttindi og frelsi hins skráða sem krefjast verndar persónuupplýsinga vegi þyngra, einkum þegar hinn skráði er barn.



Dæmi – Löggjöfin – Vinnsluheimild GDPR

6. gr. Lögmæti vinnslu

1. Vinnsla skal einungis teljast lögmæt ef og að því marki sem a.m.k. eitt af eftirfarandi atriðum á við:
 - a) skráður einstaklingur hefur gefið **samþykki** sitt fyrir vinnslu á persónuupplýsingum sínum í þágu eins eða fleiri tiltekinna markmiða,
 - b) vinnslan er nauðsynleg vegna framkvæmdar samnings sem skráður einstaklingur á aðild að eða til þess að gera ráðstafanir að beiðni hins skráða áður en samningur er gerður,
 - c) vinnslan er nauðsynleg til **uppfylla lagaskyldu** sem hvílir á ábyrgðaraðila,
 - d) vinnslan er nauðsynleg til að vernda brýna hagsmuni hins skráða eða annars einstaklings,
 - e) vinnslan er nauðsynleg vegna verkefnis sem unnið er í **þágu almannahagsmuna eða við beitingu opinbers valds** sem ábyrgðaraðili fer með,
 - f) vinnslan er nauðsynleg vegna **lögmætra hagsmuna** sem ábyrgðaraðili eða þriðji aðili gætir nema hagsmunir eða grundvallarréttindi og frelsi hins skráða, sem krefjast verndar persónuupplýsinga, vegi þyngra, einkum þegar hinn skráði er barn.
- Ákvæði f-liðar fyrstu undirgreinar skulu ekki eiga við um vinnslu opinberra yfirvalda við störf sín.



Dæmi – Löggjöfin – Misræmi?

Barnalög nr. 76/2003

52. gr. Réttur til upplýsinga um barn.

Það foreldri sem **ekki hefur forsjá** barns á rétt á að fá frá hinu [munnlegar upplýsingar] 1) um hagi þess, þar á meðal varðandi heilsufar þess, þroska, dvöl á leikskóla, skólagöngu, áhugamál og félagsleg tengsl. Það foreldri sem **ekki hefur forsjá barns á rétt á að fá aðgang að skriflegum gögnum um barnið frá skólum og leikskólum.**] 1) [Það foreldri á einnig rétt á að fá munnlegar upplýsingar um barnið frá öðrum aðilum sem fara með mál þess, svo sem sjúkrahúsum, heilsugæslu- og félagsmálastofnunum, félagsmálanefndum, [barnaverndarþjónustum] 2) og lögreglu.] 1) Réttur samkvæmt þessari málsgrein felur ekki í sér heimild til að fá upplýsingar um hagi forsjárforeldris.

Dæmi – Stjórnendur – Brot á persónuverndarlögum?

Persónuvernd getur beitt stjórnvaldssektum

Brot á formreglum: (Verklag) 100.000 þús. kr. – 1,5 milljarðar; eða allt að 2% af árlegri heildarveltu

Brot á efnisreglum: (Ákvarðanir) 100.000 þús. kr. – 3 milljarðar eða allt að 4% á árlegri heildarveltu

Persónuvernd sektar Ísbúð Huppu um fimm milljónir

© 29.06.2021 - 18:44 Innlent - persónuvernd - Sektor og gjöld



Persónuvernd hefur sektað Ísbúð Huppu um fimm milljónir króna vegna rafrænnar vöktunar í starfsmannarymi í einni af ísbúðum fyrirtækisins. Starfsmenn, sem margir eru undir lögaldri, hafa fataskipti í rýminu sem myndavélin er.

KATRÍN MARÍA TIMONEN
Fréttastofa RÚV
[Senda skilaboð](#)

Mál fyrrverandi starfsmanns SÁÁ endaði með þriggja milljóna króna sekt

Eidur Þór Árnason skrifar © 10. mars 2020 22:17



Vö akvörðun sektarinnar var horft til þess að um væri að ræða samtök sem vinna að almannatækjum fyrir sjálfstærð. VÍSIR/SIGURD

Persónuvernd hefur sektað SÁÁ um þrjár milljónir króna vegna öryggisbrests. Sektor varðar sjúkragögn sem reyndust óvænt vera í vörslu fyrrverandi starfsmanns SÁÁ. Deilt hefur verið um það hvort að hann hafi fengið þau afhent fyrir mistök eða tekið þau ófriðsri hendi.

Embætti landlæknis fékk hæstu sekt Persónuverndar

Embætti landlæknis tryggði ekki öryggi rafrænna heilbrigðisupplýsinga að mati Persónuverndar. Sekt upp á 12 milljónir er hæsta sekt sem Persónuvernd hefur lagt á. Embættið mótmælir forsendum sektarinnar.

Anna Ljós Persóktir
3. júlí 2023 kl. 19:16

📖 ⏪ ⏩ 🔍



Persónuvernd hefur sektað Embætti landlæknis um tólf milljónir.

Creditinfo fær hæstu sekt í sögu Persónuverndar



Neytendasamtökin hófu kvartað árið 2020. mbl.is/Egbert Jóhannesson

📖 ⏪ ⏩ 🔍
Setja bókamerki

Persónuvernd hefur sektað Creditinfo Lánstraust hf. vegna skráninga lántækenda smálána á vanskilaskrá. Fjárhæð sektarinnar nemur 37.859.900 kr. og er langhæsta sekt sem Persónuvernd hefur gert nokkru fyrirtæki að greiða.

Sektin nemur 2,5% af veltu fyrirtækisins árið 2021, en hámarkssektarheimild Persónuverndar er 4%.

Hinn 27. júní 2023 lauk Persónuvernd málum vegna skráningar upplýsinga frá eCommerce 2020 ApS um vanskil á svonefndum smálánum hjá Creditinfo.

Må betale kraftig bot etter publisering av sensitive opplysninger: – Vi er veldig lei oss



BEKLAGER: Leder for Dokumentasjonssenteret i Lillestrøm kommune, Synnøve Standal, sier det som har skjedd er svært beklagelig. Foto: Lisbeth Lund Andresen

Varsel sendt: Østre Toten kommune får fire millioner i bot etter dataangrepet

Aldri før har Datatilsynet gitt ut så store bøter til en kommune.



Marte Iren Nøregg Tveit
Journalist
Ragnhild Moen Hole
Journalist
Mette Vøllea
Journalist

Publisert 19. okt. 2021 kl. 14:10
Oppdatert 19. okt. 2021 kl. 15:39

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

KUNNE VÆRT VERRE: Ordfører i Østre Toten, Bror Helgestad, sier de tar bota til etterretning. – Vi frykta et enda høyere beløp, sier han.

FOTO: LARS ERIK SKREPSRUD / NRK



Hackingen har hittil kostet dem over 30 millioner: Slik er norske kommuner forberedt på krise



Dæmi – Stjórnendur – Öryggisbrestir Topp 10

Danska Persónuverndarstofnunin tók saman topp 10 lista 2024

1. Réttar upplýsingar fara til rangs viðtakanda
2. Varið netfang ranglega afhjúpað eftir breytingu á upplýsingakerfi
3. Rangur gagnaflutningur við vinnslu mála
4. Gögnum ekki eytt þegar stafræn verkfæri eru notuð
5. Sjálfvirk útfylling veldur því að tölvupóstar eru sendir til rangra viðtakenda
6. Tap/þjófnaður á tækjum með ódulkóðuðum gögnum
7. Of viðtækur aðgangur að gögnum á netdrifum o.s.frv.
8. Óheimill aðgangur að gögnum vegna lélegrar hönnunar, kóðavillna og ófullnægjandi prófana
9. Afhjúpun gagna sem geymd eru í sniðmátum og eyðublöðum
10. Illgjarn hugbúnaður (ransomware) veldur gagnatapi og misnotkun



Fyrirhugaðar breytingar á GDPR – Omnibus Framkvæmdarstj. ESB

- Auðveldara að vinna persónuupplýsingar í tengslum við rannsóknir og frekari vinnsla alltaf í samræmi við upphaflegan tilgang
- Undanþága frá upplýsingaskyldu þegar slíkt reynist ómögulegt/óhóflegt
- Samræming: EDPB býr til sameiginleg sniðmát og aðferð fyrir DPIA (MÁP)
- Sameiginlegur tilkynningarstaður fyrir atvik innan NIS2, GDPR og DORA
- Gögn sem eru undir dulnefni geta verið persónuupplýsingar fyrir ábyrgðaraðila en nafnlausar fyrir viðtakandann



Fyrirhugaðar breytingar á GDPR – Omnibus Framkvæmdarstj. ESB

- Tilkynningarfrestur vegna áhættusamra brota: Framlengdur úr 72 í 96 klukkustundir (loksins hægt að taka helgarfrí...)
- Misnotkun réttinda: Ný ástæða til að synja um aðgangsbeyðnir þegar skráðir aðilar misnota réttindi í öðrum tilgangi en persónuvernd
- Sjálfvirkar ákvarðanir: Heimilaðar samkvæmt samningi (einnig þegar ákvörðunin hefði annars getað verið tekin handvirkt), lögum eða samþykki



Helstu tækifæri hjá hinu opinbera

- Aukin samvinna stofnanna (sameiginleg innkaup, fjárfestingar, mannauður)
- Deiling á þekkingu og skjölum (MÁP, Vinntuskrár, Verkferlar)
- Notkun sameiginlegra sniðmáta og kerfa
- Einfalda og stytta allt sem hægt er og gera það auðskiljanlegra
- Auka fræðslu til stjórnenda og starfsmanna
- Þverfagleg teymi innan og utan stofnunar

Dæmi – Gervigreind – Þróunarverkefni í skólum

Segir að ekki eigi að óttast gervigreind í skólum





Dæmi – Gervigreind – Þróunarverkefni í skólum

- Guðmundur Ingi segir að með þessu séu stjórnvöld að stíga mikilvægt skref í átt að tæknilausnum í skólastarfi.
- Í síðustu aðalnámskrá, sem var birt í október í fyrra, var kveðið á um að kenna ætti börnum „ábyrga notkun gervigreindar“ til upplýsingaöflunar.
- Flestir skólar hafa því hafið að kenna nemendum frá 7. bekk á notkun gervigreindar **en þeir hafa nokkuð frjálssar hendur til þess.**
- Kennarar sem mbl.is hefur rætt við hafa kallað eftir því að menntayfirvöld komi með frekari leiðbeiningar um hvernig beri að kenna notkun gervigreindar, til að samræma kennsluhætti milli skóla, hvaða forrit skuli nota og hvernig megi nýta hana.
- Spurður hvort hann sjái ekkert varhugavert við það að kennarar fari að reiða sig á gervigreind í auknum mæli segir Guðmundur svo ekki vera. „Ég treysti því að kennarar fari ekki að nota gervigreind í illum tilgangi,“ segir hann.
- Mennta- og barnamálaráðuneytið er í samstarfi við **Anthropic og Google** í verkefninu og fá kennararnir aðgang að gervigreindartólum fyrirtækjanna.

Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

The Godfather of AI thinks the technology could invent its own language that we can't understand | As of now, AI thinks in English, meaning developers can track its thoughts — but that could change. His warning comes as the White House proposes limiting AI regulation.



businessinsider.com

Open



Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

- Geoffrey Hinton, known as the “godfather of AI,” fears the technology he helped build could wipe out humanity — and “tech bros” are taking the wrong approach to stop it.
- Hinton, a Nobel Prize-winning computer scientist and a former Google executive, has warned in the past that **there is a 10% to 20% chance that AI wipes out humans**. On Tuesday, he expressed doubts about how tech companies are trying to ensure humans remain “dominant” over “submissive” AI systems.
- “That’s not going to work. **They’re going to be much smarter than us**. They’re going to have all sorts of ways to get around that,” Hinton said at Ai4, an industry conference in Las Vegas.



Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

- In the future, Hinton warned, AI systems might be able to control humans just as easily as an adult can bribe 3-year-old with candy. This year has already seen examples of AI systems willing to deceive, cheat and steal to achieve their goals. For example, to avoid being replaced, **one AI model tried to blackmail an engineer about an affair it learned about in an email**
- Instead of forcing AI to submit to humans, Hinton presented an intriguing solution: building “maternal instincts” into AI models, so “they really care about people” even once the technology becomes more powerful and smarter than humans.
- AI systems “will very quickly develop **two subgoals**, if they’re smart: **One is to stay alive...** (and) the other subgoal is to **get more control**,” Hinton said. “There is good reason to believe that any kind of agentic AI will try to stay alive.”



Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

- Emmett Shear, who briefly served as interim CEO of ChatGPT owner OpenAI, said he's not surprised that some AI systems have tried to blackmail humans or bypass shutdown orders.
- **"This keeps happening. This is not going to stop happening,"** Shear, the CEO of AI alignment startup Softmax, said at the Ai4 conference. **"AIs today are relatively weak, but they're getting stronger really fast."**



Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

- Many experts believe AIs will achieve **superintelligence**, also known as artificial general intelligence, or AGI, **in the coming years**.
- Hinton said he used to think it could take 30 years to 50 years to achieve AGI but now sees this moment coming sooner.
- “A reasonable bet is sometime between **five and 20 years**,” he said.
- While Hinton remains concerned about what could go wrong with AI, he is hopeful the technology will pave the way to medical breakthroughs.

“We’re going to see radical new drugs. We are going to get much better cancer treatment than the present,” he said. For instance, he said AI will help doctors comb through and correlate the vast amounts of data produced by MRI and CT scans.



Dæmi – Gervigreind – Ekkert að óttast

- However, Hinton does not believe AI will help humans achieve immortality.
- “I don’t believe we’ll live forever,” Hinton said. “I think living forever would be a big mistake. Do you want the world run by 200-year-old white men?”
- Asked if there’s anything he would have done differently in his career if he knew how fast AI would accelerate, Hinton said he regrets solely focusing on getting AI to work.

“I wish I’d thought about safety issues, too,” he said.

The ‘godfather of AI’ reveals the only way humanity can survive superintelligent AI
By 545438 CNN NY Talent Expansion, New York, 9/11/19, Matt Egan
<https://edition.cnn.com/2025/08/13/tech/ai-geoffrey-hinton>

Takk fyrir mig



personuverndarfulltrui@reykjavik.is